

Nr 712

Av herr Jönsson i Ingemarsgården m. fl., i anledning av Kungl. Maj:ts proposition nr 32, angående riktlinjer för organisationen av folkbokförings- och uppbördsväsendet, m. m.

(Lika lydande med motion nr 581 i Första kammaren)

I proposition nr 32 framlägges förslag till rationalisering av folkbokförings- och uppbördsväsendet genom anskaffande av maskiner för automatisk databehandling. Propositionens förslag grundar sig bl. a. på uppbördsorganisationskommitténs betänkanden, SOU 1962: 4 och SOU 1962: 18.

Ifrågavarande kommitté har i princip ansett, att varje län utom Gotlands län bör handha databehandlingen av uppgifter för folkbokföring, taxering och uppbörd. Inom vissa län — Uppsala, Blekinge, Hallands och Jämtlands län — skulle emellertid den genomsnittliga beläggningen på datamaskinutrustningen bli så låg att en dylik utrustning inte skulle te sig ekonomiskt lönsam. Kostnaden för anskaffning av datamaskiner till dessa fyra län är visserligen inte stor — sammanlagt endast ca 1,5 milj. kr. — men kommittén anser i likhet med departementschefen i proposition nr 32 ändå att det med databehandlingen förenade arbetet inte bör utföras i dessa län utan i vissa angränsande län. I stället för datamaskiner skall ifrågavarande län få maskiner för endast stansning av hålkort.

Mot uppbördsorganisationskommitténs förslag i detta avseende har vägande kritik riktats från länsstyrelserna i de fyra berörda länen. Länsstyrelsen i Jämtlands län anför bl. a. följande:

Länsstyrelsen anser det synnerligen önskvärt, att jämväl Jämtlands län utrustas med fullständig datamaskinanläggning, så att fördelarna med ADB-systemet kunna utnyttjas till fullo. Vid bedömandet av frågan synes hänsyn böra tagas icke endast till de rent ekonomiska förhållandena utan även till ett decentraliserat systems större smidighet och användbarhet för skilda ändamål. Risken för rubbningar i det av kommittén föreslagna systemet förefaller stor för ett anslutet län på grund av de ständiga transporterna av grundmaterial, hålkort och utskrifter av skilda slag. Det torde icke heller kunna undvikas att ärendena från ett anslutet län behandlas i efterhand i förhållande till det egna länet. Enligt kommittén kommer ungefär halva kapaciteten av en datamaskinanläggning av minsta typ att tagas i anspråk för arbetet med folkbokföring, taxering och uppbörd inom Jämtlands län. En utökning av arbetsuppgifterna torde dock kunna förväntas rätt snart med hänsyn till de allmänna rationaliseringssträvandena

inom förvaltningen. Varaktighetstiden för en mindre utnyttjad anläggning är onekligen större än för de utnyttjade anläggningarna, som legat till grund för beräkningarna angående årskostnaden. På grund av vad sålunda anförts, synes det länsstyrelsen föreligga tillräckliga skäl för att redan från ADB-systemets införande utrusta jämväl Jämtlands län med fullständig datamaskinanläggning."

En möjlighet att uppnå fullt utnyttjande av datamaskiner inom de berörda länen vore att samordna databehandlingen av uppgifter från folkbokföringen m. m. med behandlingen av vissa andra uppgifter. Länsstyrelsen i Uppsala län har i sitt remissyttrande ifrågasatt om inte maskinanläggningarnas överkapacitet skulle kunna tagas i anspråk av t. ex. Uppsala universitet eller lantbrukshögskolan. Länsstyrelsen i Blekinge län påpekar i sin tur, att det hos marinmyndigheterna i Karlskrona föreligger intresse av att ha en datamaskinanläggning inom räckhåll. Motsvarande synpunkter framhålles också av länsstyrelsen i Hallands län i dess remissyttrande över kommitténs förslag.

Fullt utnyttjande av maskinkapaciteten hos en datamaskin i Jämtlands län skulle kunna nås, om datamaskinen kunde utnyttjas förutom av länsstyrelsen dessutom av Östersunds stad, kommuner, II milo, post, pastors-expedition, sjukkasse m. m. Det borde särskilt undersökas om inte näringslivet i Jämtlands län kunde få utnyttja en sådan anläggning. Det kan nämligen tänkas att industrier, andelsföreningar, grossister och detaljhandel o. s. v. genom att utnyttja en datamaskin kunde bringa ner sina kostnader. Datamaskinen skulle således förbilliga näringslivets verksamhet och därigenom tjäna ett icke obetydligt lokaliseringpolitiskt syfte.

Det kan icke anses lämpligt att förlägga databehandlingen av uppgifter från ett län till ett annat län. Så t. ex. är avståndet mellan Östersund och Härnösand, där den "jämtländska" datamaskinen avses bli placerad, 25 mil, och några naturliga beröringspunkter mellan Jämtlands och Väster-norrlands län finns knappast. Riksdagen bör därför fatta principbeslut om att datamaskiner skall placeras i samtliga län utom Gotlands län. Samtidigt bör riksdagen hemställa om utredning angående möjligheterna att utnyttja datamaskinerna i de fyra berörda länen också till andra ändamål än de i proposition nr 32 föreslagna så att fullt utnyttjande av datamaskinerna i dessa län kan komma till stånd.

Med hänvisning till det ovan anförda hemställles,

att riksdagen vid behandlingen av Kungl. Maj:ts proposition nr 32 med bifall i övrigt till propositionens förslag måtte

1. besluta att maskiner för automatisk databehandling skall placeras i Jämtlands, Uppsala, Hallands och Blekinge län, samt

2. i skrivelse till Kungl. Maj:t begära skyndsamt utredning om möjligheterna att utnyttja datamaskinerna i de under 1) ovan angivna länen också till andra ändamål än de i propositionen föreslagna, bl. a. för näringslivets räkning, så att fullt utnyttjande av datamaskinerna i dessa län kan komma till stånd.

Stockholm den 26 februari 1963

Elias Jönsson
i Ingemarsgården

Erik Larsson
i Norderön

Birger Nilsson

Olaus Nyberg

Svea Edin

Helge Lindström